

УЖГОРОД

ГЕНПЛАН

УЖГОРОДА:

після громадських слухань
всі зауваження містян
направляють у «Діпромiсто» –
для розгляду та врахування

Громадські слухання проекту містобудівної документації та звіту про стратегічну екологічну оцінку «Зміни до генерального плану міста Ужгорода» відбулися у п'ятницю, 7 лютого. Проведенню слухань передував період збору письмових зауважень (пропозицій) громадськості, який тривав від 23 грудня 2024 року.

Як інформує управління містобудування та архітектури міської ради, розробка проекту містобудівної документації та звіту про стратегічну екологічну оцінку «Зміни до генерального плану міста Ужгорода» триває від 2018 року і до сьогодні.

Переважає більшість зареєстрованих учасників громадських слухань, а їх було 207, висловили наступні зауваження та пропозиції: необхідність розроблення нового завдання на проектування містобудівної документації «Зміни до генерального плану міста Ужгорода» на основі актуальних вихідних даних, на основі Стратегії розвитку міста Ужгорода «Ужгород-2030» та на основі

оновленого історико-архітектурного опорного плану Ужгорода; необхідність передачі поданих зауважень (пропозицій), які надійшли в період громадського обговорення від 23.12.2024 року до 07.02.2025 включно, розробнику проекту містобудівної документації «Зміни до генерального плану міста Ужгорода» – ДП «Діпромiсто» імені Ю.М. Білокопця. За результатами проведених громадських слухань всі зауваження (пропозиції) управління містобудування та архітектури направить на адресу ДП «Український державний науково-дослідний інститут проектування міст «Діпромiсто» для розгляду та врахування відповідно до вимог чинного законодавства України.

НА ЗАСІДАННІ ВИКОНКОМУ ПОГОДИЛИ ПРОГРАМУ «ТЕПЛИЙ ДІМ»

– для енергозбереження та модернізації багатоквартирних будинків Ужгорода на 2025 – 2027 роки

Програму відшкодування частини кредитів, отриманих ОСББ/ЖБК на впровадження заходів з енергозбереження, модернізації в багатоквартирних будинках у м. Ужгороді на 2025 – 2027 роки («Теплий дім») погодили на черговому засіданні виконкому Ужгородської міської ради, що відбулося на початку цього тижня.

Метою Програми є відшкодування з бюджету Ужгородської міської територіальної громади частини витрат, залучених ОСББ/ЖБК на впровадження заходів з енергозбереження та модернізації в багатоквартирних будинках, впровадження заходів зі встановлення сонячних станцій, теплових насосів та супутнього обладнання,

забезпечення комфортних умов проживання мешканців та підвищення енергоефективності будинків.

Програма передбачає стимулювання ОСББ/ЖБК до впровадження енергоефективних заходів шляхом відшкодування частини понесених витрат ОСББ/ЖБК. Фінансування Програми здійснюється у межах затверджених щорічних бюджетних призначень Ужгородської міської територіальної громади на відповідні цілі та за рахунок залучених кредитних коштів ОСББ/ЖБК через відділення банків-партнерів державної установи «Фонд енергоефективності». Наразі банками-партнерами Фонду в межах програм «Енергодім» та «Гріндім» є Укргазбанк, Кредобанк, ПриватБанк, Ощадбанк, Сенс Банк і Глобус Банк.

Документ ще внесуть на розгляд сесії міської ради.

Закінчення на стор. 2.

Початок на стор. 1.

Підтримали на засіданні виконкому і Програму підтримки управління стратегічних розслідувань у Закарпатській області Департаменту стратегічних розслідувань Нацполіції України на 2025 – 2026 рік. Документ ще внесуть на розгляд сесії міськради.

Програмою передбачені заходи, які спрямовані на: своєчасне припинення кримінальних правопорушень; усунення загроз життю та здоров'ю фізичних осіб і публічній безпеці, що виникли внаслідок кримінального правопорушення; оперативне реагування на заяви та повідомлення про кримінальні правопорушення або події; виявлення, припинення і попередження незаконної діяльності

суспільно небезпечних організованих груп і злочинних організацій, які впливають на криміногенну ситуацію на території міста; участь у здійсненні заходів, спрямованих на координацію діяльності органів (підрозділів) поліції у сфері боротьби з тероризмом відповідно до компетенції, визначеної законодавством України; протидію корупції серед посадових осіб, на яких поширюється дія Закону України «Про запобігання корупції», вжиття заходів з метою виявлення корупційних правопорушень і правопорушень, пов'язаних із корупцією, та їх припинення відповідно до законодавства України; здійснення відповідно до законодавства України заходів захисту працівників управління, інших підрозділів Національної поліції України, забезпечення безпеки учасників кримінального судочинства, членів їх сімей та близьких родичів цих осіб.

Фінансування Програми здійснюватиметься за рахунок коштів бюджету Ужгородської міської територіальної громади

• • •
Також члени виконкому затвер-

НА ЗАСІДАННІ ВИКОНКОМУ ПОГОДИЛИ ПРОГРАМУ «ТЕПЛИЙ ДІМ»

– для енергозбереження та модернізації багатоквартирних будинків Ужгорода на 2025 – 2027 роки

дили місце встановлення меморіальної дошки письменнику Степану Жупанину.

Розглянувши заяву скульптора Михайла Беленя та додані до неї відповідні документи, виконком міської ради вирішив погодити місце встановлення меморіальної дошки видатному українському письменнику Степану Іллічу Жупанину (1936 – 2005) на фасаді будівлі бібліотеки-філії № 2 комунального закладу «Ужгородська публічна бібліотека» міської ради за адресою: вул. Героїв 128-ї бригади, 19.

Функції замовника встановлення меморіальної дошки покладено на

вання господарського майданчика для збору твердих побутових відходів у межах прибудинкових (прилеглих, закріплених) територій; укладення договору на утримання прибудинкових територій з урахуванням вивезення зібраного змету та листя.

• • •
На засіданні виконкому Ужгородської міської ради ухвалили Програму соціальної підтримки осіб, стосовно яких було встановлено факт позбавлення особистої свободи внаслідок збройної агресії проти України на 2025 – 2027 роки. Документ передбачає реалізацію заходів на

Михайла Беленя, який має виготовити проєкт меморіальної дошки і погодити на засіданні науково-художньої ради при виконавчому комітеті.

Фінансування робіт із проєкування, виготовлення та встановлення меморіальної дошки, зокрема заходів щодо її відкриття, покладені на замовника.

• • •
Крім того, затвердили акти списання багатоквартирних будинків із балансу міста, йдеться про житлові будинки за адресами: вул. Шумна, 32 та пл. Шандора Петефі, 44.

Співвласники багатоквартирних будинків ОСББ «Шумна 32» та ОСББ «Петефі 44» мають забезпечити належне утримання спільного майна багатоквартирного будинку; прибирання прибудинкової території, підвалів, технічних поверхів та покрівлі; технічне обслуговування внутрішньобудинкових систем холодного водопостачання та водовідведення, зливової каналізації, димових та вентиляційних каналів, мереж електропостачання та електрообладнання; дератизацію та дезінсекцію; проведення поточного ремонту; облашту-

місцевому рівні з метою адаптації та підтримки військовослужбовців, які повернулися з російського полону.

Метою Програми є підтримка осіб, стосовно яких встановлено факт позбавлення особистої свободи внаслідок збройної агресії проти України, що сприятиме їхньому поверненню до мирного життя, максимальній реалізації трудового та підприємницького потенціалу, активізація участі у житті Ужгородської міської територіальної громади, яка розуміє і цінує їхній внесок у захист суверенітету України під час російсько-української війни.

Йдеться, зокрема, про надання соціальної підтримки, спрямованої на здобуття, відновлення та удосконалення професійних знань, умінь та навичок; надання одноразової адресної матеріальної допомоги; надання одноразової допомоги для відкриття власної справи; проходження медичної реабілітації; надання приміщень інституцій/закладів культури, спорту Ужгородської міської територіальної громади для проведення мистецьких подій, мотиваційних, навчальних зустрічей, спортивних змагань тощо.

ШАНОВНІ КРАЯНИ!

У зв'язку із великою потребою крові та компонентів крові для ЗСУ **Закарпатська обласна станція переливання крові просить усіх, хто**

хоче допомогти нашим захисникам, прийти для здачі крові за адресою: Ужгород, вул. Івана Чендея, 15 (колишня вулиця Льва Толстого).

РОЗПОЧАТО НАБІР УЧАСНИКІВ НА ЧЕРГОВИЙ НАВЧАЛЬНИЙ КУРС У ЗАКАРПАТСЬКОМУ ОБЛАСНОМУ ЦЕНТРІ

ПІДГОТОВКИ НАСЕЛЕННЯ ДО НАЦІОНАЛЬНОГО СПРОТИВУ

Нагадаємо, мета Центру – навчити людей захищати себе та оточення, вміти діяти у критичних ситуаціях. Під час навчання слухачі курсу матимуть змогу пройти тактичну, медичну, психологічну, фізичну, вогневу, розвідувальну підготовки, дізнатися більше про топографію, радіозв'язок тощо.

Інструктори – ветерани із бойовим і життєвим досвідом, які на власних прикладах навчають того, що врятувало їх життя.

За додатковою інформацією звертайтеся у відділ оборонної та мобілізаційної роботи Ужгородської міської ради: тел. +38066 280 14 51.

Від понеділка, 10 лютого, у закладах загальної середньої освіти Ужгорода незалежно від форми власності та усіх закладах позашкільної форми ввели дистанційне навчання – у зв'язку із перевищенням епідопорогу на захворюваність ГРВІ та інші респіраторні хвороби.

Зaproвадили дистанційне навчання до 21 лютого – таке рішення ухвалили 7 лютого на засіданні протиепідемічної комісії в міській раді. Воно стосується також міських мистецьких, спортивних шкіл, ПАДІЮну (за винятком проведення індивідуальних занять).

Дитячі дошкільні заклади працюють у звичному режимі.

Як зазначалося, в Ужгороді фіксується зростання показників захворюваності населення міста. Зареєстровано 1536 звернень у заклади охорони здоров'я (допорогова межа – 1348,7 осіб на 100 тисяч населення), що на

ДИСТАНЦІЙНЕ НАВЧАННЯ У ШКОЛАХ УЖГОРОДА ЗАПРОВАДИЛИ ДО 21 ЛЮТОГО

20,4% вище минулого тижня. Рівень захворюваності перевищує значення епідемічного порогу на 39,3 %.

Лабораторно підтверджено інтенсивну циркуляцію сезонних вірусів грипу В, реєструються також поодинокі випадки захворювань на COVID-19.

На 27,6% зріс показник захворюваності дітей: із 794 випадків за минулий тиждень до 1013 за звітний, зокрема на 29,4% зріс показник захворюваності дітей шкільного віку (із 615 до 796 випадків). Загалом 66% серед захворілих – діти.

За даними управління освіти міськради, станом на 6 лютого на онлайн-навчання переведено 15 ліцеїв, 1 початкова школа,

частина класів ще у двох закладах.

Продовжується щоденний моніторинг епідситуації. У п'ятницю, 21 лютого, комісія збереться, щоб про-

аналізувати ситуацію із захворюваністю та ухвалити рішення – або про продовження карантинних заходів, або про їх скасування.

Садочки працюють у звичному режимі

БО БФ "ГУМАНІТАРНИЙ ЦЕНТР "СОВИНЕ ГНІЗДО" ДЯКУЄ УЖГОРОДЦЯМ ЗА ДОПОМОГУ!

– Ваші щирі
серця та добрі
вчинки зміню-
ють життя людей
на краще! Завдя-
ки вашій допомо-
зі гуманітарний
центр «Совине
гніздо» продо-
вжує підтримува-
ти тих, хто цього
потребує.

Ви приносите
одяг, постільну бі-
лизну, посуд – усе
це дуже потрібно
для наших спів-
вітчизників, які
знайшли прихисток від війни в нашому місті.

Разом із вами ми будуємо спільноту підтримки та турботи. Кожна ваша
річ – це не просто допомога, а справжній прояв людяності та любові.

Дякуємо за вашу довіру, небайдужість і готовність допомагати. Разом
ми творимо великі справи!

Запрошуємо вас і надалі долучатися до підтримки нашого центру. Разом
ми можемо більше!

...

У БО БФ "Гуманітарний центр
"Совине гніздо" минулого
тижня внутрішньо переміщені
особи, зареєстровані в Ужгоро-
ді, отримали:

- 10 пакетів із необхідни-
ми речами для дітей до 1 року;
- 50 пакетів із продуктови-
ми наборами;
- 80 хлібин.

Протягом тижня волонтери
видавали одяг, взуття, постіль-
ну білизну та посуд (видали 830
одиниць).

Видачу гуманітарної допо-
моги здійснювали у партнерстві з PDUM Partnerschaft Deutschland-Ukraine/
Moldova e. V., Luftfahrt ohne Grenzen / Wings of Help e.V., Валентином Штефаньо
та іншими благодійниками.

Нагадаємо, за відповідними реєстраціями для отримання допомоги
стежте на сторінках центру «Совине гніздо» в телеграмі або фейсбуку.
Додаткову інформацію можна отримати на офіційній сторінці [https://
sovyne.com.ua/](https://sovyne.com.ua/)

УЖГОРОД У ЖАЛОБІ...

Цього понеділка Ужгород попрощався із 56-річ-
ним військовослужбовцем, капітаном, команди-
ром танкового взводу Андрієм Сокачем.

Андрій Дмитрович Сокач народився 24 січ-
ня 1969 року у Хабаровську. Після закінчення
школи вступив у Челябінське військово училище.
Лейтенантом почав службу в танковому полку
в Ужгороді. Тут, у місті над Ужем, зустрів своє
кохання, одружився. У шлюбі народився син.

За покликом серця у 2014 році у складі
батальйону «Донбас» боронив нашу державу в
зоні АТО. Із лютого 2022-го, після повномасш-
табного вторгнення росії, продовжив захищати
суверенітет і незалежність України.

Прощалися із захисником на площі Народній. Віддати шану полеглому
воїну прийшли рідні, друзі, побратими, міський голова Богдан Андрійв, ужго-
родці й військовослужбовці.

Після заупокійної літургії жалобна хода пройшла центральними вулицями
міста до Пагорба Слави, де Андрія Сокача поховали з військовими почесностями.

У військовослужбовця залишилися мама, дружина, син, невістка, брат.
Вічна пам'ять і шана Герою!

СТВОРЕННЯ НАГЛЯДОВИХ РАД СПРЯМОВАНЕ НА ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ УПРАВЛІННЯ МЕДИЧНИМИ УСТАНОВАМИ ТА ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЇХНЬОЇ ФІНАНСОВОЇ СТІЙКОСТІ

У конференц-
залі лікарні
невідкладних
станів та екстреної
допомоги, що на
вул. Івана Кор-
шинського
в обласно-
му центрі,
відбулася
зустріч чле-
нів ново-
створеної
наглядової
ради КНП
«Ужгород-
ська міська
багато-
профільна
лікарня» із ме-
диками.

У заході
взяли
участь
і міський голова
Богдан Андрійв,
його заступник, ку-
ратор галузі охоро-
ни здоров'я Іван
Завидняк, началь-
ник управління
охорони здоров'я
та цивільного за-
хисту населення міської ради
Ярослав Глагола.

Міський голова привітав чле-
нів наглядової ради із обранням,
побажав їм конструктивної спів-
праці із медичними працівниками.

Голова наглядової ради Ві-
ктор Качур представив членів
наглядової ради, а директор
Ужгородської міської багатпро-
фільної лікарні Олег Голуб позна-
йомив членів наглядової ради
із заступниками та медичними
директорами відокремлених під-
розділів.

Нагадаємо, створення наглядових
рад є завершальним кроком другого
етапу реформи, який спрямований на
підвищення ефективності управління
медичними установами та забезпечення
їхньої фінансової стійкості. Орган виконує

функцію управління та контролю, сприяє
прозорості прийняття рішень і допомагає
уникнути корупційних ризиків.

Наглядові ради складаються із пред-
ставників місцевої влади та громадськос-
ті, що дозволяє враховувати різні точки
зору в процесі управління закладом.

НА ТЕРИТОРІЇ «ЧОРНИХ ОЗЕР» МАЄ ЗАЛИШИТИСЯ ВОДОЙМА, яку передбачено впорядкувати

Після оприлюднення у соцмережах
інформації про засипання так званих
«Чорних озер» в Ужгороді представники
міської ради виїхали на місце та зафіксу-
вали факт завезення ґрунту технікою.

Ця земельна ділянка належить місту.
Варто наголосити, що жоден структурний
підрозділ Ужгородської міської ради не
надавав дозвільних документів на про-
ведення будь-яких робіт або інших дій на цій території.

Наразі ситуацію вивчає Управління контролю за благоустроєм та дотриманням
ПДР у частині стоянки та зупинки – фахівці з'ясовують, хто саме і звідки здійснював
завезення ґрунту.

За дорученням міського голови Богдана Андрійва над цим питанням також працю-
ють представники департаменту міської інфраструктури, управління містобудування та
архітектури, працівники земельного відділу. Зібрані комісією матеріали передадуть до
правоохоронних органів для встановлення винних та притягнення їх до відповідальності.

Згідно з наявною містобудівною документацією, на цій території має залишитися
озеро, яке передбачено впорядкувати. Місто планує оформити паспорт водного об'єкта
та взяти його на баланс як озеро.

ВІДДІЛ ОБОРОННОЇ ТА МОБІЛІЗАЦІЙНОЇ РОБОТИ УЖГОРОДСЬКОЇ МІСЬКОЇ РАДИ ІНФОРМУЄ

Відповідно до статей 36, 42 Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні», Законів України «Про мобілізаційну підготовку та мобілізацію», «Про військовий обов’язок і військову службу», «Про правовий режим воєнного стану», указу Президента України «Про введення воєнного стану в Україні», постанови Кабінету Міністрів України від 30 грудня 2022 року № 1487 «Про затвердження Порядку організації та ведення військового обліку призовників, військовозобов’язаних та резервістів», на виконання розпорядження міського голови від 29.01.2025 № 42 «Про стан військового обліку у 2024 році та завдання на 2025 рік» рекомендуємо керівникам підприємств, установ та організацій міста усунути недоліки, виявлені у 2024 році під час проведення звірок облікових даних призовників, військовозобов’язаних та резервістів підприємств, установ та організацій міста з військово-обліковими даними Ужгородського районного територіального центру комплектування та соціальної підтримки.

КЕРІВНИКАМ ПІДПРИЄМСТВ, УСТАНОВ ТА ОРГАНІЗАЦІЙ МІСТА НЕОБХІДНО ЗАБЕЗПЕЧИТИ:

- повноту та якість ведення військового обліку військовозобов’язаних, призовників та резервістів відповідно до законодавчих актів з питань військового обліку;
- бронювання військовозобов’язаних на період мобілізації та воєнний час;
- перевірку у громадян України під час прийняття на роботу (навчання) наявності військово-облікового документа. Приймання на роботу (навчання), взяття на персональний військовий облік призовників, військовозобов’язаних та резервістів здійснити тільки після взяття їх на військовий облік у районних територіальних центрах комплектування та соціальної підтримки;
- доведення до призовників, військовозобов’язаних та резервістів правил військового обліку під особистий підпис під час прийняття на роботу (навчання);
- оповіщення на вимогу територіальних центрів комплектування та соціальної підтримки призовників, військовозобов’язаних та резервістів про їх виклик до територіальних центрів комплектування та соціальної підтримки, своєчасне прибуття за цим викликом;
- охоплення військовим обліком призовників, військовозобов’язаних та резервістів відповідно до Закону України «Про військовий обов’язок і військову службу», взяття їх на військовий облік із складанням списків персонального обліку, виконання ними встановлених правил військового обліку;
- інформування відповідних територіальних центрів комплектування та соціальної підтримки щодо осіб, які порушують вимоги Порядку, а також про призовників, військовозобов’язаних та резервістів, які порушують правила військового обліку, для притягнення їх до відповідальності згідно з чинним законодавством;
- здійснення аналізу стану виконання та якості проведення звірок облікових даних, перевірок щодо стану військового обліку відповідно до затверджених графіків, вжиття заходів щодо приведення персонального військового обліку у відповідність до пункту 34 Порядку. Не рідше одного разу на рік проводити звіряння даних списків персонального військового обліку з обліковими даними РТЦК та СП;
- організацію роз’яснювальної роботи серед призовників, військовозобов’язаних та резервістів щодо виконання ними правил військового обліку.

• • •

Також, відповідно до Законів України «Про місцеве самоврядування в Україні», «Про оборону України», «Про мобілізаційну підготовку і мобілізацію», «Про правовий режим воєнного стану», указів Президента України «Про введення військового стану», «Про продовження строку дії воєнного стану в Україні», постанови Кабінету Міністрів України «Про Порядок проведення призову громадян на військову службу під час мобілізації, на особливий період», розпорядження міського голови 04.02.2025 № 57 «Про проведення (продовження) заходів мобілізації людських та транспортних ресурсів на території району у лютому 2025 року» наголошуємо керівникам підприємств, установ, організацій міста незалежно від форми власності!

ЗГІДНО ІЗ ЧИННИМ ЗАКОНОДАВСТВОМ ВИ ПОВИННІ ЗАБЕЗПЕЧИТИ:

- видання наказів про проведення оповіщення резервістів та військовозобов’язаних на підставі розпоряджень РТЦК та СП;
 - оповіщення через відповідальних осіб у робочий час працівників підприємства, установи, організації шляхом вручення повісток під їх особистий підпис;
 - доставку оповіщених працівників шляхом їх перевезення від підприємства, установи, організації до відповідних відділів РТЦК та СП;
 - подання у триденний строк до РТЦК та СП письмових повідомлень про результати оповіщення та виконання резервістами та військовозобов’язаними вимог законодавства, а також невідкладне подання письмових повідомлень про працівників, які відмовилися від отримання повісток, та працівників, які написали заяви про звільнення;
 - здійснення на підприємстві, установі, організації інформаційного забезпечення призову резервістів та військовозобов’язаних на військову службу під час мобілізації.
- Також керівники підприємств, установ, організацій міста (незалежно від форми власності) – власники техніки (від яких вилучається техніка для потреб Збройних Сил України та інших військових формувань) – мають забезпечити обслуговування визначеної техніки та поставку її технічно справною на збірні пункти в кількості та строки відповідно до вручених нарядів РТЦК та СП.

ВІДКРИТИЙ КУБОК УЖГОРОДА З ВОДНОГО ПОЛО:

юні спортсмени продемонстрували майстерність та силу духу

Минулими вихідними, 7 – 9 лютого, у басейні СОК ДВНЗ «Ужгородський національний університет» відбулися захопливі ватерпольні баталії – Відкритий Кубок м. Ужгорода з водного поло серед юнаків та дівчат 2013 р.н. і молодших. Турнір відбувся за сприяння Управління у справах культури, молоді та спорту Ужгородської міської ради.

За почесний трофей змагалися команди з Ужгорода – «Динамо» та ВК «Ужгород», а також столичні ватерполісти – «Динамо» (Київ) та «ДЮСШ №21». Юні спортсмени продемонстрували високий рівень підготовки, командний дух та жагу до перемоги. Завершення змагань ознаменувалося урочистим нагородженням переможців. А ними стали – І місце посіли спортсмени з «Динамо» (Ужгород), на другому – «ДЮСШ №21» (Київ), бронза також у столичного «Динамо». На четвертому місці опини-

лися гравці ВК «Ужгород». Начальниця управління у справах культури, молоді та спорту Ужгородської

міської ради Алла Чернобук привітала учасників та вручила грамоти і кубки призерам. В урочистостях узяли участь також президент Закарпатської обласної федерації водного поло Віктор Пушавер, керівник СОК ДВНЗ «Ужгородський національний університет» Андрій Курта та представник Закарпатської обласної організації ФСТ «Динамо» Михайло Пантьо. Вітаємо переможців та бажаємо подальших спортивних звершень!

8 студентів УжНУ, які минулоріч пройшли навчання в Ужгороді в межах проєкту «Психологічна підтримка дитячих лікарень», що його імплементувала ГО «Момент міцності», раз на тиждень у формі ігрової терапії працюють із пацієнтами міської дитячої лікарні, а також їхніми батьками/опікунами. Майбутні фахівці мають змогу розвивати практичні навички, покращувати знання у напрямі психологічних ігрових практик, розвитку сенситивності та вразливості, тобто безпосередньо з пацієнтами використовувати той досвід, який набули протягом навчання.

Такі заняття безкоштовні, у них беруть участь різні вікові категорії дітей. За словами представниці громадської організації «Момент міцності» Людмили Балецької, якщо маленькі пацієнти не мають можливості фізично пересуватися закладом, наприклад, під крісло, то з ними працюють у палаті й таким чином створюють індивідуальний підхід до кожного. Для активностей із маленькими пацієнтами студенти використовують предмети мобільної ігрової допомоги: музичні інструменти, канцелярське приладдя, тематичні дитячі книги, інтерактивні ігрові набори, костюми лікарів для дітей, сенсорні й іграшки для нейрозанять, настільні ігри.

Аби розширити коло спеціалістів, які використовуватимуть психологічні ігрові практики для підтримки дітей у лікарнях, днями «Момент міцності» ініціював практикум для студентства та медпрацівників. Провели захід психологині Людмила Балецька та Влада Андрущенко. Спеціалістки не лише поділилися досвідом використання ігрових практик у лікарнях Ужгорода й Харкова, але й наочно продемонстрували, як обладнання працює та який вплив має на пацієнтів.

Працівники лікарні, за словами медичної директорки відокремленого підрозділу «Клінічна дитяча лікарня» Таїсії Шуберт, долучилися до

Саме в межах практикуму ГО «Момент» міцності передала медзакладу набори вищезгаданої мобільної ігрової допомоги, які було закуплено за кошт донорів.

ГРА, ЯКА ЛІКУЄ:

у дитячій міській лікарні провели практикум для студентства та медперсоналу

занять заходу, щоб перебрати практичні методики й застосовувати їх надалі, а саме: що таке нейроігри, сенситивні іграшки, як користуватися реабілітаційним приладдям та як правильно застосовувати ігри, що допомагають в одужанні; створювати казки й ігрові історії для роботи з дітьми тощо. Також лікарям і медсестрам репрезентували, яким чином перетворити лікарняний простір на місце, що підтримує дитячу радість і комфорт.

В Ужгороді, на жаль, нині мало хто знає про художницю Лілі Орсаг. Її називають однією з найвідоміших сюрреалісток Угорщини, але народилася й виросла вона саме тут. Велику пошукову роботу провела Угорська національна галерея, тож тепер про дитинство та юність художниці, проведені в Ужгороді, можете дізнатися і ви.

Справжнім ім'ям Лілі Орсаг було Лівія Єва Остеррайхер (Oesterreicher). Вона народилася в Ужгороді 8 серпня 1926 року. Батька її в угорських джерелах називають Мано Міґаєм (Oesterreicher Manó Mihály), а в документах чехословацьких часів – Емануелем. Мама Лілі Марія була домогосподаркою.

Як Лілі почала малювати, згадував у своїх мемуарах її перший учитель – художник Міклош Розенберг (псевдонім – Міклош Роберт). Історія життя Лілі Орстеррайхерів навесні 1944-го забрали до гетто, розташованого на території цегельного заводу братів Мошковичів (нині – будівля й територія супермаркету “Сільпо” на вулиці Минайській). Перебування Лілі на території ужгородського цегельного заводу було відносно недовгим, але залишило в душі 17-річної дівчини таку глибоку рану, що вона потім ще багато років не могла писати нічого, крім цегляних стін. Потім сім'ю Остеррайхерів разом із тисячами інших євреїв загнали у товарні вагони й повезли у невідомому напрямку. Це нині ми знаємо, що дні більшості тих нещасних людей завершилися в концтаборі Освенцима. А тоді євреї сподівалися, що їх просто перевезуть на іншу територію, де вони зможуть згодом налагодити своє життя. Хтозна чим закінчилася би історія життя Лілі, якби під час зупинки товарного потягу на станції в Кошице, її батьки не почули оголошення з гучномовця, яким дозволялося вийти з вагонів тим євреям, котрі мають “державні винятки”. Остеррайхери показали солдатам свої документи (в деяких джерелах значиться, що сім'ї вдалося втекти, показавши підробні документи, але дослідники життя Лілі Орсаг з Угорської національної галереї не знайшли цьому підтвердження) і їм дозволили вийти з речами. Далі вони мусили поїхати у Будапешт.

Маленька Лілі в Ужгороді

Про юність Лілі, на жаль, відомо досить мало. Знаємо, що вона навчалася в ужгородській гімназії до 1941-го року, аж поки її не перевели звідти, як єврейку, до єврейської гімназії, яку вона відвідувала до 31 березня 1944-го. З листування Лілі з подругами вже у післявоєнні часи видно, що жила майбутня художниця у достатку і проблем до війни не знала. Одна з подруг дитинства Лола Блай, котра емігрувала до Аргентини, потім писала, що постійно згадує їхні веселі прогулянки, світлу вітальню будинку Лілі з величезною кількістю її картин на стінах, прекрасний портрет батька Лілі, написаний нею, і як постійно була моделлю, яку малювала Лілі. “Закриваю очі й чітко бачу, як ми з Герті заходимо за тобою, кричимо під вікнами, а Рожіка (хатня робітниця Остеррайхерів) виглядає з вікна і йде за тобою”, – згадувала в листі кінця 1940-х Лола.

Таке безтурботне дитинство Лілі закінчилися, як ми згадували вище, несправедливою забо-

роною навчатися у престижній ужгородській гімназії через національну приналежність. З мемуарів Міклоша Роберта знаємо ми і про дальшу трагічну сторінку з життя Лілі. У роки Другої світової війни її батьки, як євреї, ніяк не могли здобути документи про угорське громадянство, без яких важко було вести бізнес і почуватися безпечно в ті неспокійні дні. Якимось дивом Мано таки зумів для всієї сім'ї отримати документи, які називали “винятком”. Але навіть із цими документами Остеррайхерів навесні 1944-го забрали до гетто, розташованого на території цегельного заводу братів Мошковичів (нині – будівля й територія супермаркету “Сільпо” на вулиці Минайській).

Перебування Лілі на території ужгородського цегельного заводу було відносно недовгим, але залишило в душі 17-річної дівчини таку глибоку рану, що вона потім ще багато років не могла писати нічого, крім цегляних стін. Потім сім'ю Остеррайхерів разом із тисячами інших євреїв загнали у товарні вагони й повезли у невідомому напрямку. Це нині ми знаємо, що дні більшості тих нещасних людей завершилися в концтаборі Освенцима. А тоді євреї сподівалися, що їх просто перевезуть на іншу територію, де вони зможуть згодом налагодити своє життя. Хтозна чим закінчилася би історія життя Лілі, якби під час зупинки товарного потягу на станції в Кошице, її батьки не почули оголошення з гучномовця, яким дозволялося вийти з вагонів тим євреям, котрі мають “державні винятки”. Остеррайхери показали солдатам свої документи (в деяких джерелах значиться, що сім'ї вдалося втекти, показавши підробні документи, але дослідники життя Лілі Орсаг з Угорської національної галереї не знайшли цьому підтвердження) і їм дозволили вийти з речами. Далі вони мусили поїхати у Будапешт.

У Будапешті сім'ю Лілі тимчасово прийняв у себе на квартирі Роберт Міклош. З учителя він перетворився з роками на справжнього друга Лілі. З того часу, як він у 1940-му поїхав з Ужгорода у столицю, вони не припиняли листуватися. Лілі та її подруга Марія Амізова надсилали йому свої малюнки, а він у листах відписував, що добре, а над чим треба попрацювати.

Воєнні роки і для нього були непростими. Незадовго до приїзду Остеррайхерів Міклоша випустили з в'язниці, де він відсидів 15 днів за те, що переходив сім'ю свого брата з австрійськими документами. У мемуарах він писав, що хліба у квартирі не було, а молоко, з якого хотіли

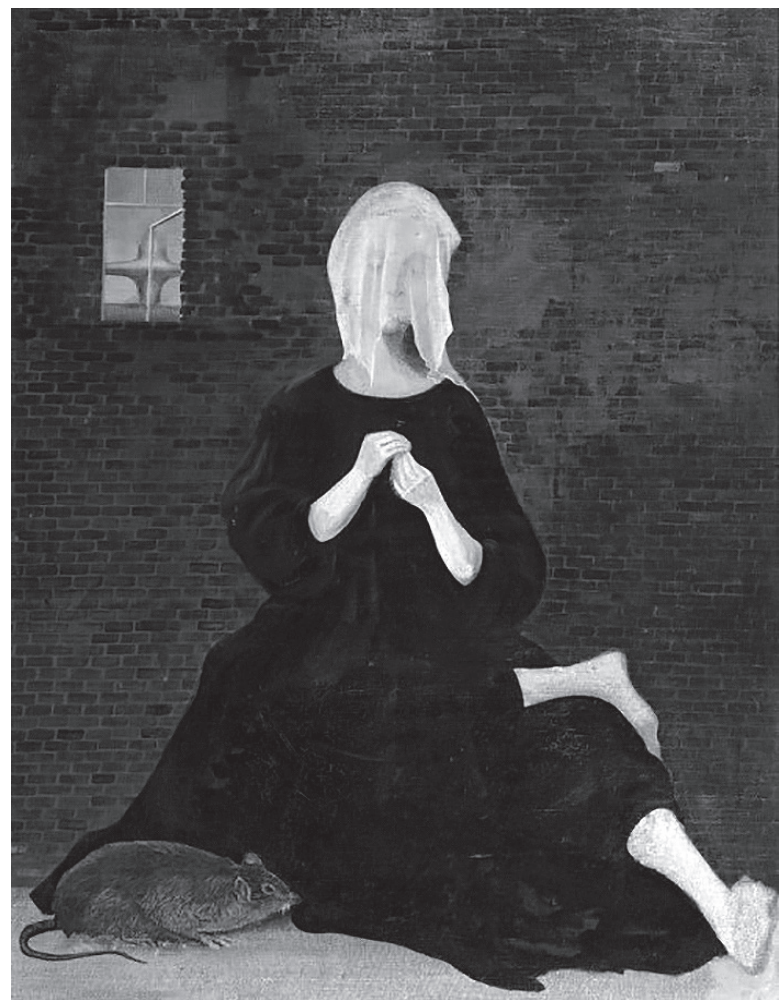
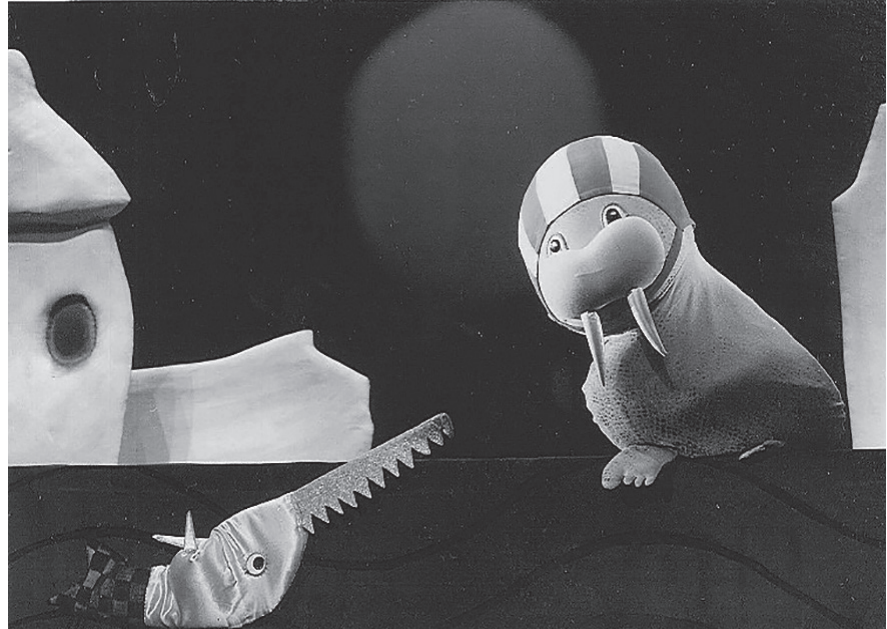
зробити млинці, прокисло. Але Лілі, в якій до того були найкращі в Ужгороді домашні кушарі, не скинула, а їла й навіть нахвалявала сирний коржик, який у них вийшло приготувати на сніданок.

Коли батько Лілі дізнався, що фронт минув Ужгород, він вирішив повертатися додому. Можливо, мав надію врятувати свій бізнес і будинок в центрі міста. Він поїхав і зник. Лілі, котра дуже любила батька (з мамою у неї були непрості стосунки), дуже переживала. Оскільки подружжя Остеррайхерів і до цього жило не в гармонії, всі члени сім'ї, котрі залишилися в Будапешті, вирішили, що Мано, мабуть, знайшов собі в СРСР іншу родину і назад не повернеться. І лише багато років потому від того ж Роберта Міклоша, котрий на деякий час повернувся до Ужгорода і зумів отримати відомості про Мано Міґая Остеррайхера, Лілі дізналася страшну правду. Виявляється, Мано в Ужгороді заарештували, а все майно, як у куркуля, націоналізували. Як вдалося дізнатися Міклошу (підтвердити це не можемо, адже у списках репресованих угорців людини з таким іменем немає), батька Лілі засудили на 7 років. Термін від відбував у львівській в'язниці, де й помер у 1950 році.

Поки Мано сидів у в'язниці, його сім'я намагалася без грошей і зв'язків почати нове життя в післявоєнному Будапешті. Лілі у 1945-му стала студенткою Академії мистецтв, а в 1948-му вся сім'я з невідомих причин вирішила змінити прізвище на Орсаг. Власне, у 1950-му Лілі знову довелося змінити прізвище. Той рік у неї взагалі був насичений подіями: вона закінчила Академію, отримала посаду художника-декоратора у державному будапештському театрі ляльок і вийшла заміж. Її обранцем став

молодий дитячий лікар, психолог Дьордь Мойлат. У спогадах усіх її друзів Дьордя описують як винятково приємного чоловіка, котрий одразу ставав душею компанії. Той же вчитель Лілі Роберт Міклош згадував, як одного разу їхав із Дьордем у трамваї. Дьордь, мовляв, про щось перекинувся словами з незнайомим

пасажиром, котрий сидів поряд. У їхню розмову втручав ще один пасажир, і вже через кілька хвилин пів вагона спілкувалися так приязно й весело, ніби були знайомі багато років.

Працюючи в ляльковому театрі, Лілі Орсаг не лише створювала ляльки й декорації, а ще й багато малювала. Колеги вважали її дивакуватою. Вона майже не мала друзів, ніколи нікому не розповідала про своє минуле, не ділилася особистим. Могла ні з того, ні з сього запитати: “А ти можеш відрізнити бур'ян від картоплі?”. Обожджувала Кафку, захоплювалася графологією, регулярно ходила до віщунки, вірила в гороскопи. В мистецьких колах Угорщини в ті часи часто шепотілися про дивакувату художницю лялькового театру, казали, що вона поза роботою малює неймовірні полотна.

З кожною новою виставкою ім'я Лілі Орсаг ставало все відомішим. Безкінечні цегляні стіни на її роботах і незрозумілі широкому загалу лабіринти у поєднанні з життєвою історією робили її образ трагічним, а тому цікавим для ЗМІ та публіки.

Робота поглинала її повністю. В ті роки її чоловік працював у Міністерстві освіти й часто не бував вдома. Дітей у подружжя не було. У 1968 році вони розлучилися, але хороші стосунки зберегли на все життя. Дьордь навіть кожної неділі приїздив до Лілі на обід, підтримував її.

Вона ж і далі малювала, багато працювала й багато подорожувала. У Болгарії захоплювалася православними іконами, у Празі – старовинним єврейським кладовищем, у Парижі обходила всі художні галереї, у Тель-Авіві дуже успішно презентувала персональну виставку. А от в Ужгороді жодного разу після того трагічного дня, коли її вивезли звідти в товарному вагоні, не була.

Померла Лілі Орсаг раптово, маючи всього 52 роки. Нині в Угорщині її визнають однією з найвідоміших своїх художниць, неабияк пишуться її іменем та творчим здобутком. Ужгород же жорстоко вчинив з нею не лише тоді, коли вигнав, а і тепер, коли не знає і не пам'ятає. Змінимо це?

Тетяна ЛІТЕРАТІ
“Про Захід”

Ці події в середині 2000-х років називали «епідемією крадіжок». Кожен, хто мав удома бодай одну картину закарпатських класиків живопису, серйозно переймався за своє життя, адже по всьому Закарпаттю злодії нахабно лізли у вікна і двері, били й навіть вбивали, щоб заволодіти полотнами. Люди з мистецьких кіл переконані, що робилося це тоді на замовлення заможних колекціонерів переважно з Києва, адже саме на початку 2000-х у столиці стали дуже модними й затребуваними роботи закарпатських художників. Нині ми згадаємо найрезонансніші пограбування тих років.

ВБИВСТВО МАГДАЛИНИ ЕРДЕЛІ

Звісно, найбільше на слуху в той час була трагедія, яка трапилася в будинку Магдалини Ерделі – дружини вже покійного тоді художника Адальберта Ерделі. Скільки картин було в невеликому помешканні пані Магдалини, мабуть, достеменно не знала навіть вона сама. Вперше до неї вдерлися у 2000-му. Преса писала, що дружину художника грабіжники зачинили у ванній кімнаті, після чого втекли з чотирма картинами. Подейкують, після того усі друзі радили пані Магдалині встановити на вікна й двері ґрати, однак вони не допомогли. Через чотири роки, у 2004-му, грабіжники, за повідомленнями у пресі, перерізали ґрати на дверях, проникли в будинок, прив’язали Магдалину Ерделі до стільця й почали витягати з рам полотна її чоловіка. Цього разу чотирма картинами не обмежилися, забрали з будинку майже все (кількість украдених картин у різних джерелах дуже різняться: від 30-ти до 100).

Вранці прив’язане до стільця мертве тіло Магдалини Ерделі знайшла її знайома. Сумна новина швидко розповсюдилася містом, дісталася, вочевидь, і до вух грабіжників, котрі зрозуміли, що стали вбивцями. Медична експертиза встановила, що у 88-літньої жінки не витримало серце. А незабаром викрадені картини (або принаймні їхня частина, бо ж пам’ятаємо, що ніхто точно не знає, скільки полотен зберігалося в будинку Ерделі) несподівано знайшлися – злочинці їх підкинули, однак у пресі було кілька версій: одна – що полотна знайшли на підвіконні вокзалу, друга – що їх підкинули до міліції, а третя – що племіннику Адальберта Ерделі.

ЗНИКНЕННЯ ШОЛТЕСА З БУДІВЛІ ОДА

У середині 2000-х деякі коридори й кабінети в будівлі Закарпатської ОДА й обласної ради були прикрашені полотнами закарпатських класиків. Вони були власністю обласного Художнього музею, взяті в оренду на певний термін. Вважалося, що картини в головній адміністративній будівлі краю демонструватимуть гостям красу нашої землі й талант її художників. Так, у коридорі на 3-му поверсі, просто біля входу до кабінету голови адміністрації, у 2006 році висіла доволі велика (розміром 70х100 або 80х100 см) картина Золтана Шолтеса «Весна в Карпатах». Одного літнього ранку прибиральниця звернула увагу на те, що полотно на його звичному місці нема. А пізніше в туалеті знайшлися порожня рама і підрамник. Місцева преса тоді писала, що грабіжник нікуди не поспішав – методично й акуратно витягнув картину з рами, далі ж відділив полотно від підрамника, вийнявши більше 40-ка цвящиків. З будівлі пейзаж Золтана Шолтеса винесли, вочевидь, у скрученому вигляді, сховавши під одягом. Але хто це зробив – досі залишається загадкою. Преса натякала, що викрав картину хтось зі «своїх», той, хто міг залишитися в будівлі

на ніч й пронести полотно повз озброєну охорону на вході.

НАПАД НА КЛАРУ БАЛОГ

У листопаді 2007 року твори мистецтва ледь не коштували життя ще одній відомій закарпатці – балетмейстерці Кларі Балог. У багатьох інтерв’ю народна артистка згадувала про те, що її малювали знані майстри пензля. Дуже відомим і часто використовуваним був зокрема її портрет, написаний Адальбертом Ерделі. Саме він – припускала пізніше Клара Балог – міг стати причиною зухвалого пограбування у 2007 році. Вочевидь, грабіжники шукали саме Ерделі, не знаючи, що знаменитий портрет ніколи не був власністю балетмейстерки.

Напад на Клару Балог та її чоловіка відбувся непізнного вечора суботи просто в будинку подружжя на вулиці Високій. Пізніше вона розповідала журналістам, що двері відкрив її чоловік, котрого два незнайомці в масках повалили на підлогу і вдарили. На Клару Балог, котра вбігла на шум, грабіжники націлили зброю, а тоді почали зривати зі стін картини. Всього забрали чотири полотна: натюрморт і пейзаж Адальберта Борецького, одну роботу Миколи Керечанина і ще одну – Василя Свалевичка. У цьому випадку правоохоронцям теж не вдалося знайти ані грабіжників, ані викрадені картини.

ПОГРАБУВАННЯ В УЖГОРОДСЬКОМУ ЗАМКУ

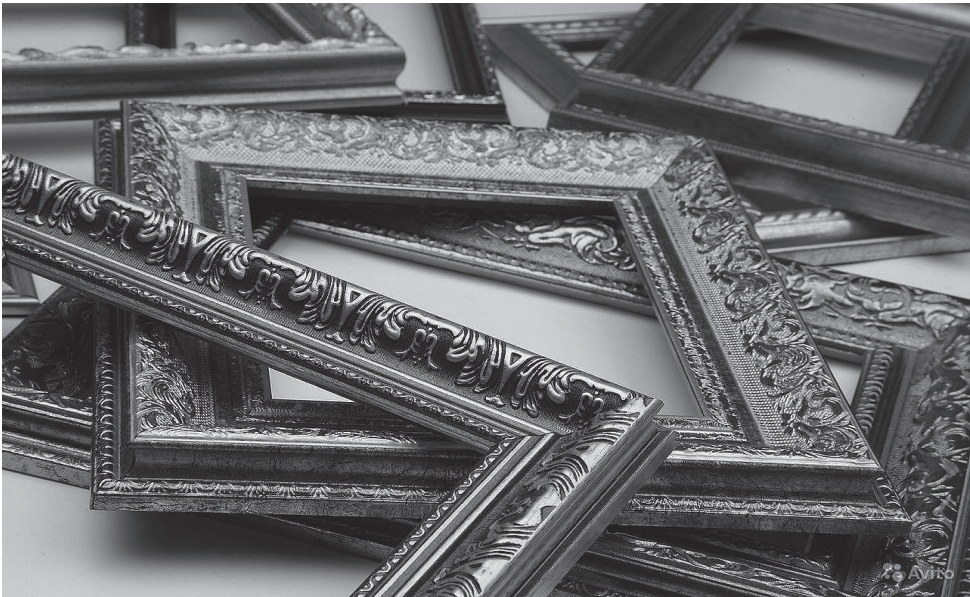
У вересні 2008 року від рук грабіжників постраждав навіть захищений ужгородський замок. Там, у відділі природи краєзнавчого музею, на стінах кілька десятиліть висіли пейзажі, виконані знаними закарпатськими майстрами. Їх могла помітити людина, що розбиралася у мистецтві, а забрати їх у той час було не так уже й важко, адже краєзнавчий музей не був обладнаний пожежно-охоронною сигналізацією. Серед поцуплених картин були пейзаж Ігоря Грабаря «Водоспад Лютянка», «Буковий ліс» Федора Манайла, «Ворочевські скелі» Йосипа Бокшая та «Ліс» Антона Кашшая. Правоохоронці припускали, що грабіжник затаївся десь у замку після закриття музейних експозицій, а вночі вирізав полотна з рам і втік через вікно. Вранці прибиральниця лише побачила у відділі природи відчинене вікно й порожні рами. Грабіжник працював дуже недбало, зокрема роботу Федора Манайла вирізав так грубо, що в рамі залишився клаптик полотна з прізвисьцем автора. З усіх робіт пізніше знайшлася лише одна – «Ліс» Антона Кашшая. Місцева преса писала, що виявили роботу в одному з київських мистецьких салонів, власник якого розповідав, що придбав полотно з рук невідомої йому особи на базарі.

ПІДРОБКИ НА «ПАТЕНТІ»

Цікава історія трапилася у 2006 році на ужгородському ВАТ «Патент» – підпри-

ПОЛЮВАННЯ НА КАРТИНИ:

як у 2000-х масово викрадали полотна закарпатських класиків

ємстві, що надає поліграфічні та видавничі послуги. Ще в радянські часи підприємство, бажаючи підтримати місцевих художників, закуповувало від них полотна, які прикрашали потім кабінети працівників. Кілька картин багато років висіли і в коридорі на одному з поверхів будівлі – аж до 2000-х, коли полотна закарпатських художників почали масово викрадати. Та цей випадок пограбування відрізнявся від решти, адже злочинці вирішили не просто викрасти картини, а замінити їх копіями. Спершу хтось ретельно перефотографував полотна, що висіли в коридорі «Патенту», а потім дав завдання місцевому художнику перемалювати їх. Однієї ночі, змовившись із охоронцем підприємства, злочинці зайшли до будівлі, витягли в коридорі картини з рам і вставили туди підробки.

Хтозна, можливо, працівники й відвідувачі підприємства ще тривалий час нічого б і не підозрювали, адже злодії піймалися абсолютно випадково. У той час правоохоронці з числа патрулів особливо пильно звертали увагу на картини, які перевозили в автівках. Так, однієї ночі патруль зупинив для перевірки таксі, в якому пасажир (за повідомленнями в пресі, це був 40-річний місцевий мешканець) перевозив картини.

Таксист зізнався, що забирав пасажирів з полотнами біля «Патенту», тож уранці слідчі прийшли на підприємство, щоб поцікавитися, чи там не пропадали картини. Тоді й виявилось, що картини в коридорі є підробленими копіями, а не оригіналами. Це був один із небагатьох випадків, коли злочинці понесли покарання, умовний термін ув’язнення отримав і охоронець підприємства. Лише ім’я замовника тоді так і не оприлюднили, хоча подейкували, що це був відомий народний депутат родом із Ужгорода.

ТАЄМНИЧЕ ЗНИКНЕННЯ 76 КАРТИН У КИЄВІ

А ця історія трапилася в Києві у 2010 році. Точніше, почалася вона в Ужгороді, коли невідома нікому жінка почала відвідувати майстерні закарпатських художників, пропонуючи їм віддати свої картини на виставку до Києва. Бажаючих виявилось до-

сить багато, адже жінка обіцяла, що у столиці картини чудово продадуться. Таким чином були зібрані більше 70 робіт, які перевезли до Києва. Виставка там відкрилася, у нашій пресі навіть писали, що її відвідала стлична еліта на чолі з тодішнім мером міста.

Але подальші події майже не висвітлювалися у пресі, тож невідомо, яким чином полотна зрештою зникли. Нібито організаторка виставки перестала виходити на зв’язок, тож художники, котрі через деякий час вирішили поцікавитися долею своїх картин, виявили, що їх обдурили. Чи зверталися вони до правоохоронців – невідомо, однак нині люди з мистецьких кіл пригадують, що картини тоді так і не знайшлися.

ПОЛЮВАННЯ НА ОРИГІНАЛ ЧИ ПІДРОБКУ МУНКАЧІ

У середині 2000-х викрадення картин відбувалися, звісно, не лише в Ужгороді. У Мукачеві, Берегові та інших населених пунктах із помешкань людей теж зникали роботи закарпатських митців. У листопаді 2008 року така подія трапилася і у Великому Березному, де працювала деревообробна фірма «Яворник».

За повідомленнями у пресі, в адмінбудівлі фірми, на третьому поверсі, було щось на зразок готелю, де зупинявся під час приїздів до Великого Березного інвестор підприємства, американець Френк Ньюмен. У коридорі цього готелю нібито висіли полотна класиків пензля, в тому числі й робота художника Мігая Мункачі. Однієї ночі, виламавши двері, усі вісім полотен невідомі злодії винесли з будівлі. Преса тоді смакувала подробиці, адже роботи Мігая Мункачі були і є дуже дорогими колекційними речами.

Однак пізніше правоохоронці повідомили, що викрадені полотна були лише фото-репродукціями. Люди з мистецьких кіл Закарпаття досі дивуються: невже грабіжники не могли відрізнити полотно від фотографії? Чи, можливо, полотно таки були справжніми – просто їхній власник не хотів привертати до цього факту зайвої уваги? На жаль, відповідей на ці питання ми наразі не маємо.

Тетяна ЛІТЕРАТІ
"Про Захід"

ДО УВАГИ ТИХ, ХТО ШУКАЄ РОБОТУ!

Ужгородська міська рада тісно співпрацює з центром зайнятості, тому пропонуємо актуальні вакансії підприємств, які звернулися з проханням про допомогу в укомплектуванні кваліфікованими кадрами на вільні робочі місця:

- **соціальний робітник** – заробітна плата 8000 гривень – Прибирання приміщення, дотримання дезінфекційного режиму, допомога вихователю в режимних моментах, підтримання санітарно – гігієнічного режиму, перебування з дітьми.
- **касир квитковий** – заробітна плата 18000 гривень – Оформляє, здійснює попередній продаж і продаж на замовлення квитків (абонементів) та інших проїзних і перевізних документів. Одержує, зберігає, здає кошти, бланки документів та інших матеріальних цінностей за встановленим порядком.
- **спеціаліст державної служби (місцевого самоврядування)** – заробітна плата 11855 гривень – Забезпечувати безперебійну роботу інформаційно-телекомунікаційної системи, засобів електронного зв’язку, інших електронних комунікацій. Проводити адміністрування ресурсів ІТС, програмного забезпечення та

Звертайтеся до Ужгородської філії Закарпатського обласного центру зайнятості: м.Ужгород, вул. А. Новака, 45. Контактний телефон: +380442449486.

- програмних комплексів, мережевих сервісів, серверів, сервісів автоматизованих систем. Вести облік засобів комп’ютерної техніки та програмного забезпечення, що знаходяться на балансі, брати участь у списанні засобів КТ.
- **бухгалтер** – заробітна плата 25000 гривень – Бухгалтер військовий, збирання первинної документації, обробка в програмному забезпеченні, складання квартальної та річної звітності, знання програмного забезпечення "МІА".
 - **водій автотранспортних засобів** – заробітна плата 13000 гривень – Працювати водієм шкільного автобуса , водійські права категорії "ЗД". Перевезення пасажирів (30 осіб) по місту Ужгород та Закарпатській області. Виконувати обов’язки згідно посадової інструкції водія.
 - **термообробник швацьких виробів** – заробітна плата 10000

- гривень – Термообробник – прасувальник швацьких виробів.
- **економіст з планування** – заробітна плата 14950 гривень – Помічник економіста з планування. Планувати виробництво на основі отриманих замовлень, розраховувати потребу в необхідних матеріалах, видавати технологічні карти на виробництво, списувати витрати матеріалів, аналізувати економіку замовлень, оптимізувати витрати матеріалів на замовлення.
 - **практичний психолог** – заробітна плата 11077 гривень – Проводить інтерв’ювання та за необхідністю психологічне діагностування осіб, які виявили бажання ухиновити дитину, кандидатів в опікуни, піклувальники, прийомні батьки, тощо. За результатами проведення навчань готує проекти довідок та рекомендацій, вживає заходи щодо активізації громади з питань різних форм сімейного виховання.

ГОРОСКОП

ОВЕН

Тиждень сприятливий для серйозних рішень, які, щоб виявитися успішними, повинні бути ретельно продумані і досконало прораховані.

ТЕЛЕЦЬ

Період сприятливий для того, щоб налагодити з рідними, близькими людьми взаємини, зіпсовані внаслідок нещодавньої прикрої сварки.

БЛИЗНЯТА

Не рекомендується ризикувати через необачний вчинок, найімовірніше, не тільки не вдасться отримати бажане, а й можливі значні втрати.

РАК

Час сприятливий для визначення дальшого життєвого шляху – це стосується тих, хто опинився на життєвому роздоріжжі і не знає, куди рухатися далі.

ЛЕВ

Небажано витрачати енергію на другорядні справи, без яких цілком можна обійтися, – зосередьтеся на одному, але найважливішому завданні. Можуть нагадати про себе нерозв'язані фінансові й особисті проблеми.

ДІВА

Несприятливий тиждень, оскільки виникне необхідність підвести ризку під минулими справами і вже не потрібними зв'язками. Період негативної енергетики, наслідком якої можуть стати абсолютно немотивовані, а тому дуже прикри сварки і конфлікти.

ТЕРЕЗИ

За серйозні проєкти краще не братися – досягти значних успіхів у них тепер не вдасться. Зосередьтеся на простіших справах, без яких теж не можна обійтися.

СКОРПІОН

Відкладіть на потім важливі рішення: вам не вдасться об'єктивно оцінити всі фактори «за» і «проти» – тому легко зробити помилку, яку потім доведеться довго виправляти.

СТРІЛЕЦЬ

Важливо вчасно розставити пріоритети – зрозуміти, що для вас головне, а що – другорядне. Можуть виникнути труднощі у стосунках із близькими й начальством. Аби позбутися поганого настрою, зробіть щось корисне і водночас приємне.

КОЗОРИГ

Цей тиждень – період реалізації планів і проєктів, започаткування довгострокових справ, остаточного вирішення застарілих питань. Будете почуватися духовно оновленими.

ВОДОЛІЙ

Можливі конфлікти з колегами і труднощі, викликані власними помилками або надмірно жорсткою позицією. Все це може створювати неабиякі психологічні та емоційні проблеми.

РИБИ

Захочете вразити всіх широкими жестами й неординарними витівками, але оточення, найімовірніше, не оцінить вашої щедрості та винахідливості або зрозуміє вас не так. Не дозволяйте подіям розвиватися спонтанно.

АНЕКДОТИ

– Хто останній в черзі до нарколога?

– Я вам вже всьоме кажу: "Ми в "Алкошопі", і це – черга до каси..."

• • •

– Щось ти дуже швидко розійшовся зі своєю новою подружкою.

– Так і не зміг звикнути до її носа картопелькою.

– Ну-у-у... Ніс картопелькою буває дуже привабливим.

– Буває, але в неї картопелька фрі.

• • •

Яке ж це полегшення, коли зрозумів, що дивні звуки в будинку – це всього-на-всього привид, а не щось, що треба відремонтувати.

• • •

Я спитав свого маленького племінника, якого виховує бабуся,

бо тато і мама багато працюють, скільки йому років, а він відповів: "Бог дасть, у травні буде шість".

• • •

Цивільний шлюб – це коли жінка вважає, що вона заміжня, а чоловік – що він вільний.

НАЙШКІДЛИВІША СТРАВА З КАРТОПЛІ

Страви з картоплі надзвичайно популярні. Проте не всі вони однакові корисні. Медики стверджують, що серед них є ті, які можуть завдати вашому здоров'ю серйозної шкоди.

Зокрема, не слід вживати смажену картоплю. Чому вона настільки шкідлива для нашого організму? Лікарі називають кілька важливих причин:

транс-жири – для смаження картоплі ми використовуємо олію з високим вмістом транс-жирів, а це негативно впливає на здоров'я серця і судин;

багато калорій – через процес смаження така страва містить велику кількість калорій, що призводить до набирання зайвої ваги;

акриламід – це надзвичайно небезпечна сполука, яка може викликати утворення ракових пухлин.

Медики стверджують, що більш кориснішими альтернативами приготування картоплі є приготування на парі, запікання в духовці та звичайне варіння у воді.

Якщо ви не готові повністю виключити зі свого раціону страви з картоплі, спробуйте нові варіанти її приготування. Наприклад, кулінари радять звернути увагу на варену картоплю з додаванням різноманітних пряних трав, велике різноманіття салатів з запеченою картоплею, пюре з картоплі, яке можна подавати як до м'яса чи риби, так і до овочів.

Безумовно, смажена картопля дуже смачна, але краще обирати більш корисні альтернативи, які не завдають шкоди вашому здоров'ю.

КОЛИ ЦЬОГОРІЧ СІЯТИ ОГІРКИ У ВІДКРИТИЙ ҐРУНТ

Огірки – один із найпопулярніших овочів серед українців, тож не дивно, що їх вирощує майже кожен дачник. Коли ж найкраще висівати насіння огірків 2025 року, щоб отримати щедрий урожай?

Літо без огірків уявити складно, адже цей соковитий овоч є незамінним інгредієнтом будь-якого літнього салату. Щоб зібрати щедрий урожай і уникнути гіркоти плодів, важливо дотримуватися правильних умов вирощування.

Метод садіння огірків можна обрати залежно від власних уподобань: висівати насіння одразу у відкритий ґрунт або вирощувати розсаду. Більшість городників надають перевагу безпосередньому висіванню, проте, якщо хочеться отримати ранній урожай, варто спочатку виростити розсаду. Для цього насіння висівають у контейнери, а коли сіянці зміцніють, пересаджують їх у ґрунт.

Огірки погано переносять холод, тому висівати їх у відкритий ґрунт слід лише в травні, коли денна температура стабільно тримається на рівні +16 °C, а нічна не опускається нижче +10 °C. Крім того, для успішного росту рослин ґрунт повинен прогрітися щонайменше до +12 °C.

Щоб отримати гарний урожай 2025 року, варто обирати сприятливі дні для садіння. Найкращими датами будуть: 6, 7, 11, 12, 18, 19, 24 і 25 березня; 6, 7, 14, 20, 21 квітня; 6, 7, 8, 20, 21, 22, 27, 28 травня.

Огірки добре ростуть на сонячних ділянках, захищених від вітру. Для їхнього успішного розвитку ґрунт має бути родючим, тому перед садінням варто внести перегній або компост із розрахунку 2 відра на 1 м². Найкраще висаджувати цю культуру після капусти, картоплі, цибулі, помідорів, перцю або моркви.

Огірки погано уживаються поруч із гарбузовими культурами, тому їх не рекомендують садити разом. Перед висіванням потрібно зробити борозенки з інтервалом 70 см, добре їх зволожити та розмістити насіння на відстані 10 см одне від одного. Після цього варто встановити опори вздовж грядки, щоб рослини могли витися вгору.

• Газета "Ужгород" • Засновник: ТОВ "Редакція газети "Ужгород" •
• Видавець: ТОВ "Редакція газети "Ужгород" • Головний редактор Олексій МЕГЕЛА •

АДРЕСА: пл. Жупанатська, 3 (у дворі Художнього музею) ДЛЯ ЛИСТІВ: 88000, УЖГОРОД, пл. Жупанатська, 3.
ТЕЛ./ФАКС: 61-63-43, 050 549 7314. E-MAIL: gazeta.uzhgorod@gmail.com

Свідоцтво про реєстрацію: №721/313Р серія 3Т від 30.01.2019. Р/р UA56 305299 00000 26005023600678

у Приватбанку м. Ужгорода, МФО 305299, код ЄДРПОУ 25439910. Ідентифікатор медіа: R30-01427

Номер видрукувано: "А-Прінт", м. Тернопіль, тел. (0352) 52-27-37. www.a-print.com.ua.

Тираж 1050 екз. Замовлення № 305.

• Відповідальність за достовірність фактів, цитат, власних імен та інших відомостей несуть автори публікацій, а рекламної інформації та оголошень – рекламодавці. • Редакція може не поділяти поглядів авторів. • Редакція залишає за собою право редагувати матеріали. • Гонорар виплачується тільки за замовленими матеріалами. • Передплатний індекс газети "Ужгород" – 41807.